

BIALCZANIN

Miesięcznik samorządowy

Nr 1 (49)

Styczeń 1999 r.

Ukazuje się
w ostatni
wtorek
miesiąca

Po 24 latach Białca Podlaska jest znowu miastem powiatowym. Nie obawia się Pan, że miasto straci swą rangę i to nie tylko prestiżową?

- Istotnie tego się obawiam. W poprzednim układzie terytorialnym kraju byliśmy bliżej centrum. Teraz otrzymaliśmy większą samodzielność w ramach przyznanym kompetencji, niemniej pozostaje nam jeszcze sporo zadań finansowych z budżetu województwa lubelskiego albo budżetu centralnego. Spróbujemy odnaleźć się w nowej sytuacji, aby zapewnić sobie należne miejsce w regionie i stolicy.

Co należałoby uczynić, aby zapoczątkowane tempo pozytywnych przemian nie zostało nagle wyhamowane?

- Należy bardziej zadbać o promocję naszego miasta i okolic. W tej mierze jest mnóstwo do zrobienia. Wielu ludzi uważa, że promocja jest zbyt skromna i nie zbyt skuteczna. Dotyczy to środowiska gospodarczego i administracyjnego. Wydaje mi się, że trzeba lepiej zająć się planami rozwojowymi miasta. Mamy zamiar opracować w dość krótkim czasie strategię rozwoju Białej Podlaskiej. Być może pozwoli ona znaleźć się w planach perspektywicznych województwa lubelskiego. Przemysłana strategia powinna zachęcić inwestorów do przybywania w te strony. Strategia ta będzie niezbędna przy staraniach o środki pomocowe ze struktur europejskich. Istotne jest, by w początkach obowiązywania reformy administracyjnej Białca nie stała się obrzeżem województwa, traktowanym marginalnie. Starsi mieszkańcy miasta nie najlepiej wspominają kontakty powiatowej Białej Podlaskiej z władzami wojewódzkimi w Lublinie.

Ten rok miał być przełomowym dla budowy ul. Narutowicza, przewidzianej jako główna arteria komunikacyjna miasta. Czy tak istotnie się stanie?

- Chciałbym, aby tak się stało. Wśród pilnych zadań inwestycyjnych miasta jest

oczywiście budowa ul. Narutowicza. Problemem mogą okazać się nieregulowane stosunki własnościowe niektórych działek. Będziemy jednak czynić starania, aby odcinek od ulicy Zamkowej do Alei Tysiąclecia został zakończony jeszcze w tym roku. Zdaję sobie sprawę, że inwestycja musi być dobrze przygotowana od strony technicznej, aby realizacja nie wydłużała się w czasie. Wyłączenie ulicy Narutowicza z ruchu miejskiego może spowodować znaczne uciążliwości, dlatego budowa powinna trwać jak najkrócej.

Umiarkowany optymizm

Rozmowa z prezydentem miasta Andrzejem Czapskim

Poprzednie władze samorządowe czyniły starania o budowę nowego wyspiska śmieci. Kiedy rozpocznie się realizacja tej inwestycji?

- Pierwotnie miała być ona wykonywana wyłącznie na potrzeby miasta. Ostatnia moja wizyta w siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska doprowadziła do zmiany tej koncepcji. Dziś dużo większe szanse ma uzyskanie środków z centrali mają wspólne przedsięwzięcia kilku samorządów. Dokonałmy więc modernizacji projektu. Wyspisko będzie budowane we współpracy z gminą Białca Podlaska. W tej chwili наносimy szczegóły do wymaganej dokumentacji. Być może jeszcze w tym roku ruszy budowa. Termin rozpoczęcia uzależniony będzie od decyzji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska. Nie wiem jaką kwotę na ten cel będziemy mogli uzyskać z centrali. Wyspisko powinno być gotowe w ciągu dwóch lat. Uzasadnia to fakt, że wyspisko w Kaliłowie jest już na wyczerpaniu.

Wizytówką miasta miał być,

zgodnie z planem prof. Bartmana, Plac Wolności. Czy jest szansa, aby w tym roku rozpoczęła się przebudowa skwerku?

- Ostatnio zainstalowane zostało tam dodatkowe oświetlenie, dzięki któremu lepiej widać wszelkie niedostatki. Moim marzeniem jest, aby Plac Wolności stał się wizytówką miasta. Nie wiem tylko w jakiej kolejności będą realizowane istotne dla Białej inwestycje. Należy dokonać gradacji zadań. Przy okazji przebudowy skwerka należy zastanowić się nad usytuowaniem parkingów na Szkolnym

Dworze albo Placu Rubina. W tej chwili nie ma gdzie w centrum zaparkować samochodu.

Białca minęło już kilka okazji ulokowania tutaj filii wyższej uczelni. Problem rozbijał się o brak odpowiedniego lokalu. Jak Pan sądzi, czy taka filia ma szansę u nas zaistnieć?

- Marzy mi się, aby tak było, bo mamy mnóstwo utalentowanej młodzieży w kilku szkołach średnich. Symptomy zmian na lepsze są już widoczne. W październiku rozpoczęły się w Białej zajęcia zaocznych studiów polonistycznych i socjologicznych UMCS. Uważam to za krok w dobrym kierunku, choć jeszcze zbyt mały. Zależy mi, aby placówki uniwersyteckie były związane z Białką Podlaską również materialnie i utrzymywały w przyszłości stałą kadnę dydaktyczną. Mamy propozycje wprowadzenia tego w czyn.

Wiele kontrowersji wśród radnych wywołał projekt adaptacji pomieszczeń Domu Strażaka na potrzeby placówek kultury. W roku ubiegłym

rozpoczęto budowę amfiteatru w parku radziwiłłowskim, która również pochłonie sporo pieniędzy. Czy władze miasta stać będzie na kontynuowanie inwestycji kulturalnych?

- Białca Podlaska nie udźwignie wszystkich zadań, pozostających do tej pory w gestii wojewody białkopodlaskiego. W spadku po województwie otrzymaliśmy Regionalny Ośrodek Kultury z rozpoczętą budową amfiteatru, Muzeum Okręgowe, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Galerię Podlaską. Jeśli doda się do tego istniejące placów-

ki miejskie, widać jak znaczne wydatki wymagać będzie utrzymanie kultury. Dlatego spróbujemy zintegrować poszczególne placówki. Zadań będziemy mieli znacznie więcej. Na utrzymanie samorządu przejdą bowiem szkoły średnie. Wydaje mi się, że można w nich prowadzić ciekawe przedsięwzięcia kulturalne, wykorzystując pomieszczenia wolne w godzinach popołudniowych i wieczornych. Nie mamy zamiaru oszczędzać na kulturze, ale trzeba zachować sensowne proporcje. Wspomniany Dom Strażaka służyć będzie pewnie innym celom niż kultura. Chcemy dokończyć rozpoczętą budowę amfiteatru, niemniej liczymy bardzo na wsparcie Ministerstwa Kultury i Sztuki, które ją rozpoczęło. Wydatek na ten cel będzie z pewnością znaczny i sami go nie udźwignemy. Dodać należy, iż w parku trwa właśnie remont oficyny zajmowanej wcześniej przez Zespół Szkół Zawodowych. Chcemy go przeznaczyć na bazę placówek kultury.

Jakie działania zamierza podjąć Zarząd Miasta, aby poprawić wi-

szerepek Białej Podlaskiej?

- Zacząć solidnie sprzątać w mieście i zachować konsekwencję w egzekwowaniu wydanych już zarządzeń. Nie oznacza to wcale konieczności wydatkowania dodatkowych funduszy. Najważniejsze wydaje mi się wytworzenie klimatu sprzyjającego czystości. Mam zamiar skorzystać z usług Straży Miejskiej w egzekwowaniu tych zadań. Nie może tak być, by na wielu posesjach brakowało pojemników na śmieci.

Jednym z mankamentów obecnego samorządu będzie zapewne brak

pieniędzy na zrealizowanie wszystkich potrzeb. W jaki sposób zamierza je Pan pozyskać?

- Wiadomo, że z własnych przychodów nie uda się zrealizować wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych. Dlatego chcę pozyskać pewne środki kredytowe (ok. 40 miliardów starych złotych). Dodatkowo chcę uzyskać środki z programów pomocowych. Istotnym zagrożeniem budżetu miasta rysuje się pogorszenie koniunktury gospodarczej naszego terenu. Mówiąc o inwestycjach, chciałbym sprowokować białczan do dyskusji. Ciekawi mnie, czy ich zdaniem powinien być odnawiany ratusz, zgodnie z poprzednim wyglądem. W moim odczuciu należy szanować tradycję, ale chciałbym poznać poglądy mieszkańców w tej sprawie. Czekamy na wypowiedzi i propozycje. Ciekawsze listy mają szansę ukazania się na łamach "Białczanina".

Dziękuję Panu za wypowiedź.

Rozmawiał:
ISTVAN GRABOWSKI

Dziś nie powinniśmy się zastanawiać czy dokonywać zmian, lecz w jaki sposób i na jakich podstawach je dokonywać wobec nowej, dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Taką podstawą w przypadku miasta może stać się strategia rozwoju Białej Podlaskiej.

Strategia rozwoju to określona koncepcja świadomego i systemowego sterowania długofalowym rozwojem społeczno-gospodarczym i przestrzennym miasta, które dotyczy rozwiązań podstawowych, decydujących o kierunkach, tempie i skali tegoż rozwoju.

Strategia rozwoju winna być centralną osią, wokół której skupiać się muszą wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców miasta. Jest również głównym wyznacznikiem sukcesów lub niepowodzeń rozwojowych miasta.

Zarządzanie strategiczne jest definiowane jako ukierunkowany na przyszłość proces wyboru celów i kierunków rozwoju oraz metod i sposobów ich osiągnięcia, a więc proces kształtujący przyszłe wydarzenia oraz przyszły poziom rozwoju i strukturę danej organizacji, a także jej pozycję w otoczeniu.

Zachodzące przemiany zmuszają władze miasta do podjęcia działań zmierzających do opracowania planu rozwoju.

w. W myśl przepisów, zawartych w ustawie o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 r., gmina dysponuje określonym zakresem swobody w decydowaniu o sobie, wspólnym majątku oraz o zaspokajaniu lokalnych potrzeb społecznych.

Planowanie strategiczne - sens i zamierzenia

Głównym (podstawowym) zadaniem władz samorządowych jest i będzie tworzenie możliwie jak najlepszego środowiska dla mieszkańców miasta. Inaczej mówiąc, chodzi tu o tworzenie jak najlepszych warunków:

- zamieszkania, obejmujących dostępność mieszkań i warunki mieszkaniowe, jak również cały zespół ilościowych i jakościowych czynników kształtujących warunki bytu w miejscu zamieszkania (np. ład przestrzenny zabudowy, teren rekreacji i wypoczynku, miejsca parkingowe, itp.).
- pracy, obejmujących możliwość uzyskania pracy i dochodów, warunki pracy oraz dostępność miejsca jej wykonania.

miejsca lokalizacji.

- środowiska przyrodniczego, obejmujących zasoby i walory oraz jakość tegoż środowiska, zarówno w skali całej gminy, jak i jej poszczególnych fragmentów (np. osiedla mieszkaniowe).

Rada Miejska w Białej Podlaskiej podjęła w 1997 r. uchwałę o przystąpieniu do prac nad strategią rozwoju miasta. Zasadniczym zagadnieniem opracowywanej strategii jest odpowiedź na pytanie jak określić cele długookresowe do roku 2010 i priorytety rozwoju Białej Podlaskiej oraz jakie podjąć działania aby te cele osiągnąć. Opracowywana strategia stanowi próbę wyjścia poza planowanie w ramach opracowywanych

rocznych budżetów miasta i poza czteroletni cykl, który jest determinowany kadencją Rady Miejskiej i kolejnymi wyborami. Opracowywana strategia wyznacza kierunki na kilka kolejnych kadencji i wprowadza element ciągłości prac planistycznych. Punktem wyjścia

do opracowywanej Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej do roku 2010 jest wykonana w 1998 roku diagnoza stanu obecnego opracowana w formie raportu o stanie miasta i przewidywane zmiany uwarunkowań rozwoju w latach 1999-2010.

W ramach prac przygotowawczych wykonano na szeroką skalę badania ankietowe wśród losowo dobranych mieszkańców, obejmując nimi około 1.200 osób. Zrealizowane badania dostarczyły dużo informacji na temat funkcjonowania podległych miastu placówek, problemów do rozwiązania w mieście oraz zasobności i kondycji ekonomicznej badanych rodzin.

W ramach prac diagnostycznych

wykonano również badania ankietowe podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta. Podmioty gospodarcze określiły również najbardziej istotne sprawy i problemy do rozwiązania w mieście i przedsiębiorstwie.

Uzupełnieniem obrazu istniejącej

ukończenie na str. 3

Biała Podlaska - nasze miasto w XXI wieku

Mając na uwadze pokutujący wśród mieszkańców Białej Podlaskiej sceptycyzm, towarzyszący procesom związanym z przebudową funkcjonalno-urbanistyczną naszego miasta, zapraszamy mieszkańców do dyskusji nad jego obecnym i przyszłym wyglądem. Ze swojej strony zobowiązujemy się do przekazywania Państwu rzetelnej wiedzy na temat wszelkich zagadnień związanych z rozwojem miasta, popartej przykładami pozytywnych działań zarówno z terenu Białej Podlaskiej, jak sąsiednich ośrodków. Problematykę tę pragniemy przybliżyć Państwu poprzez:

- zbieranie informacji dotyczących udanych opracowań projektowych i realizacyjnych oraz przygotowanie ich fachowej oceny,
- organizowanie konkursów środowiskowych poświęconych tematom realizacyjnym i studialnym,
- popularyzowanie osiągnięć w prasie, na łamach "Słowa Podlasia", periodykach fachowych i publikacjach książkowych.

Autorem dzisiejszych wypowiedzi postawiliśmy pytanie – gdzie jest "Centrum" Białej Podlaskiej?

PRZEMYSŁAW ANTONOWICZ - architekt:

- Czy Biała Podlaska ma centrum? Tak, jak każde miasto jest to najstarszy teren, gdzie przez wieki tworzona była historia miasta, związana z kulturą, religią, sztuką, architekturą, usługami i handlem, skupisko centro-twórcze, administracyjne, obsługujące mieszkańców całego miasta, jak też regionu. Biała Podlaska bardzo wyraźnie ma wydzielone centrum, które zostało wykształcone przez wieki, od zachodu ograniczone zespołem Radziwiłłowskim, od południa doliną rzeki Krzny, od wschodu przebiegiem kolei wąskotorowej, a od północy cmentarzem rzymskokatolickim oraz domem strażaka przy ul. Janowskiej.

Główny trzon centrum oparty jest na układzie dwóch ciągów komunikacyjnych: wschód - zachód - Trakt Brzeski (ul. Warszawska, Plac Wolności, Brzeska) oraz północ - południe (Janowska, Plac Wolności, Jatkowa, Narutowicza, Łomaska).

Obecnie Plac Wolności pełni bardzo ważną rolę w centrum miasta, w strukturze przemieszczania się mieszkańców w mieście, jest to główny dworzec komunikacji miejskiej, spinający całe miasto w układzie sieci komunikacji miejskiej. Organizacja ruchu drogowego w centrum powoduje bardzo częste przejeżdżanie przez Plac. Przy Placu Wolności siedzibę mają władze miasta (dawny Magistrat), występują usługi ponad lokalne typu: banki, poczta, telekomunikacja, siedzibę mają partie polityczne, występują usługi handlu, gastronomii itp.

Ze względu na wartości historyczne, całe centrum objęte jest strefą ochrony konserwatorskiej (układ urbanistyczny), jak też indywidualne obiekty architektoniczne. Najbardziej wartościowe budynki wpisane są do rejestru zabytków, podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej i powinny być szczególnie chronione przez konserwatora zabytków. Teren centrum jest szczególnie zaniedbane. Wynika to z braku gospodarza przez ostatnie x-lat, brak specjalistów w jednostkach zajmujących się urbanistyką i architekturą (brak kompetencji w rękach samorządu). Brak podstawowej infrastruktury miejskiej: wodociągów, kanalizacji, sieci gazowych, energetycznych powoduje znikome zainteresowanie kapitału miejscowego i zamiejscowego do inwestowania, nie ma szczegółowego planu zagospodarowania przestrzennego centrum, programu rewitalizacji starej tkanki historycznej, brak strategii rozwoju tej części miasta. Zbudowana odbywa się w sposób chaotyczny, nie wprowadza uporządkowania przestrzeni.

Istnieje bardzo duży problem czym się pochwalić gościom z Polski i świata. Brak ratusza-siedziby władz, galerii, kawiarni, restauracji, miasto po zmierzchu zamiera, centrum przestaje istnieć. Nowe struktury powiatu grodzkiego doczekały się przejęcia kompetencji od dawnego urzędu rejonowego oraz wojewody i mają duże szanse prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju miasta, określenia strategii rozwoju, opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz opracowywania planów miejscowych wynikających z elementów strategii miasta, takich jak np. centrum miasta Białej Podlaskiej?

ANETA SEMENIUK - zabytkoznawca:

- Centrum Białej, to samo od kilku wieków istnienia miasta, wyznacza rynek i sąsiadujące z nim ulice. Niestety, obszar ten funkcjonuje dziś jako centrum przede wszystkim dzięki tradycji miejsca, położenia w strukturze urbanistycznej, a nie poprzez przypisane mu funkcje.

Centrum to szczególna przestrzeń, to "dusza" miasta, kreująca w dużej mierze jego wizerunek. Tu powinien koncentrować się handel, usługi, urzędy, instytucje

mieszkańców, nie z zadektowanego porządku, jeżeli każdy z nas zaparkuje swój samochód na trawniku czy zieleni.

Aby nie spłyć tematu "centrum", poprzez mówienie tylko i wyłącznie o wyglądzie sklepów, witryn, ulic i domów, musimy podjąć, że centrum to miejsce, gdzie kwitnie życie - na okrągło. To właśnie tu, obok zakupów, każdy mieszkaniec ma szukać rozrywki i miejsca do spotkań towarzyskich. Dopóki tego nie będzie, dopóty wszelkie rozważania o centrum będą pustą, jałową dyskusją.

Gdzie jest centrum Białej Podlaskiej?

MARIAN SOBIESZCZUK - rzemieślnik:

- Idąc ul. Warszawską - koło parku Radziwiłła w połowie miesiąca listopada ubiegłego roku podszedł do mnie b. mile wyglądający pan wieku około 50 lat. Przeprosił, że zwraca się do mnie i zadał pytanie: gdzie jest centrum miasta Biała Podlaska?

Jako mieszkaniec tego miasta, z którym związany jestem w przeróżny sposób, bez żadnego zastanowienia odpowiedziałem jednoznacznie i wprost Centrum miasta Białej Podlaskiej jest Plac Wolności, w kierunku którego idziemy. A czym szczególnym wyróżnia się ten Plac - pyta ów pan?

Szanowny Panie - prawda, że nie mam okazalego Ratusza, brak wspaniałych obiektów siedzib banków, ale jest niepowtarzalna atmosfera. Tam w czasach mej młodości spotykaliśmy się z przyjaciółmi. Tam pod "zegarem", którego w tej chwili brak, były miejsca spotkań zakochanych. Tam w latach 20-tych usytuowany był pomnik obelisk poświęcony odzyskaniu niepodległości. Tam mój Panie - na północnej pierzei znajduje się sacrum miasta, miejsce poświęcone krwią mieszkańców tegoż miasta - rozstrzelanych publicznie 13 listopada 1943 roku przez niemieckiego okupanta - byłem naocznym świadkiem tego haniebnego czynu. Tam odbywały się i odbywają się wszelkie patriotyczne uroczystości.

Koniec lat 80-tych nie był przychylny tej części miasta. - Uważano, że życie towarzysko-społeczne winno przenieść się do osiedli mieszkaniowych powstałych na obrzeżach miasta. - Jednak, tradycje, przyzwyczajenia i sentymenty - zwyciężyły. - W ostatnim 10-leciu władze miasta Białej Podlaskiej wykazały wiele troski i determinacji, by to historyczne Centrum - stało się naprawdę centrum współcześnie funkcjonującego miasta. Chciałbym, by moi wnukowie i prawnukowie tu na tym Placu Wolności spotykali się z kolegami, kolegami, przyjaciółmi i kręcili "kiery", tak jak to czyniliśmy my w naszej młodości.

Przeszliśmy z nieznajomym panem przez Plac Wolności. Zatrzymaliśmy się przy Miejscu straceń - chwila zadumy.

Rozstając się przy "ratuszu" w rozmowie powiedział - rozumiem pana, rzeczywiście jest to bardzo miły plac. Nie

należy zapominać historii i lekceważycy tych, którzy tu wyrosli i tu żyją. Ów pan był z podobnego miasta, tyle że z zachodniej części Polski.

STEFAN KARASIŃSKI - prawnik:

- Zapytany o to, gdzie znajduje się centrum Białej Podlaskiej, w sposób jednoznaczny, bez wahania wskazałbym na Plac Wolności. Pod pojęciem "centrum miasta" rozumiem tę jego część, która jest historycznie oraz funkcjonalnie ukształtowana jako centrum życia miejskiego i w życiu miasta spełnia rolę wodząca. Ta część miasta jest centrum administracyjnym, handlowym, wyróżnia się szczególnym układem architektonicznym i komunikacyjnym.

Gdyby ktoś z osób przyjezdnych zadał mi pytanie, jak dojechać do centrum miasta, bez wahania wskazałbym na jedną z głównych dróg dojazdowych prowadzących do tego placu. Starożytni mawiali, że "wszystkie drogi prowadzą do Rzymu", Rzymu rozumianego jako centrum świata antycznego, a układ komunikacyjny głównych dróg miasta jest właśnie taki, że prowadzą one do Placu Wolności, wynika to z lokacji miasta na planie "forum romanum".

Plan ten oraz zwarta zabudowa wo-

1000 lecia, Warszawską do skrzyżowania z ulicą Zamkową oraz Janowską do skrzyżowania z ulicą Artyleryjską. Innymi słowy byłaby to część miasta otoczona ulicami Narutowicza, Zamkową, Artyleryjską i Al. 1000 lecia.

JANUSZ MARAŚKIEWICZ - historyk sztuki:

- Obecne rozmieszczenie funkcji osadniczych w mieście sprawia, funkcje pozamieszkalne stanowią enklawy znajdujące się wewnątrz zabudowy mieszkaniowej. Wyjątkiem od tej zasady jest tzw. "centrum" miasta, postrzegane przez mieszkańców jako najbardziej nobile. Znaczenie śródmieścia w świadomości lokalnej wskazuje władzy samorządowej kierunek rozwoju tego obszaru. Do czynników, które wymuszają konieczność podjęcia skutecznych działań na rzecz rzeczywistej odnowy tej najciekawszej struktury przestrzennej miasta należą:

* nacisk społeczny mieszkańców wyrażający chęć poprawy warunków mieszkaniowych,

* wartości użytkowe istniejącej zabudowy, posiadającej pokaźną wartość materialną,

* wartości kompozycyjno-estetyczne, będące unikatowym składnikiem indy-

XIV:TC

widualnego obrazu miasta, jego środowiska kulturowego.

W praktyce proces modernizacji omawianego obszaru może być złożony, a jego realizacja winna ewaluować pomiędzy dwoma wariantami.

OSRODEK USŁUGOWY

Z uwagi na skupione wokół Placu Wolności wartości kulturowe, estetyczne, emocjonalne, społeczne i ekonomiczne, kwartały przyległe do Rynku powinny być zaadaptowane na ośrodek różnorodnych usług, zlokalizowanych w parterach budynków. Ich lokalizacja nie może jednak zniszczyć obecnego charakteru tej części miasta. Przykładem właściwej rozbudowy usług, bez naruszania skali i nastroju centrum, jest budynek Sądu Rejonowego.

OSRODEK USŁUGOWO

- MIESZKALNY

Wariant ten winien opierać się na rozwinięciu w centrum funkcji mieszkalnej. Realizacja tego założenia ożywi tę część miasta i pozwoli utrzymać jej odrębny klimat. Akcja przebudowy Placu Wolności oraz renowacja fasad przyrynkowych kamienic mogła być pierwszym etapem uporządkowania centrum.

WNIOSKI DO WŁADZ MIASTA:

* należy dążyć do zwiększenia odpowiedzialności użytkowników za stan estetyczny i techniczny budynków,

* należy dążyć do stworzenia dużych funduszy dyspozycyjnych dla władz miasta na modernizację zaniedbanych obiektów,

* należy opiekować się zespołami prywatnych rzemieślników lub małych spółdzielni specjalizujących się w remontach starych budynków,

* należy udzielać dotacji osobom prywatnym na ściśle określonych zasadach (np. właściciel 80 proc., władze samorządowe 20 proc. po spełnieniu przez właściciela warunków określonych przez architekta miejskiego),

* utrzymać przez władze miejskie jedynie rolę inspirującą, sterującą i nadzorującą przebieg procesów modernizacyjnych. Ten typ działania doprowadzi do przesunięcia wysiłku organizacyjnego na wiele inicjatyw, co w przyszłości da większe aniżeli dotychczas rezultaty.

CENTRUM OGRODOWE

„AGRO SOLT” s.c.

Oferta dla odbiorców hurtowych i detalicznych

Oferujemy: nasiona, folie ogrodnicze, szkółkarstwo, narzędzia i sprzęt ogrodniczy, nawozy ogrodnicze i rolnicze, środki ochrony roślin, doniczki ceramiczne i z tworzyw sztucznych i inne.

ZAPRASZAMY

Biała Podlaska, ul. Sidorska 2d, tel. (083) 343-72-67

Zapraszamy do punktu przyjęć ogłoszeń zamieszczanych w tygodniku

STOWO PODLASKA

MIĘDZYRZEC PODL. ul. Warszawska 9 Sklep "AKANT"

RAPID

REGIONALNY LIDER TECHNIKI GRZEWCZEJ

ogłasza

KONKURS

dokonując zakupów w naszych sklepach możesz otrzymać

1. WIEŻĘ HI-FI
2. RADIOMAGNETOFON

czas trwania konkursu - od 15.01 do 31.03.99 r.

Regulamin do wglądu w sklepach

Zapraszamy do naszych sklepów w Białej Podlaskiej
ul. Prosta 7, tel. 343 84 48 ul. Sidorska 2F, tel. 342 50 36

6 stycznia bieżącego roku w programie pierwszym TVP o godzinie 20.10 wyświetlono film o małżeństwie Grace Kelly z księciem Monaco Reinerem, czworga imion trudnych do zapamiętania. Film wspaniały trzymający w napięciu i wielce denerwujący dla widzów, którzy nie zgadzali się z jego główną myślą i konkluzją. Małżeństwo to zostało pokazane w filmie jako związek dwojga ludzi, nad wyraz odpowiedzialnych za

ciela. U nas w Polsce przedstawiciel taki nazywał się "swatem". Na małżeństwo i córka i jej rodzice zgadzają się bez zastrzeżeń, a kwestię, czy po ślubie Księżna będzie mogła grać role filmowe, pozostawiają zdrowemu rozsądkowi. Całość kończy się szczęśliwie hucznym weselem i powszechną radością. Każdy z nas na taką radość czeka. W tym miejscu narzuca się pytanie: po co o tym piszemy?

te świadomość, swego rodzaju rezygnacji, nagle uderza błysk wielkiego świata pokazujący nam, że u źródeł jego powstania znajdują się wartości, które 53 lata temu, należały do nas. Mało tego. One do nas należą i dziś.

Mówi nam doświadczenie, że każdy z nas, jeżeli chciał się czegośkolwiek dorobić (pobudować dom, kupić samochód, wykształcić dzieci) hołdował tradycyjnym zasadom wierności małżeń-

NOWOROCZNA BAJKA

instytucję zwaną małżeństwem.

Wprowadzenie do filmu zawiera obraz stosunków rodzinnych głównej bohaterki. Polegają one na wzajemnym zaufaniu jej rodziców i takie same zaufanie ich córki do nich. Szczególnie do matki. Rodzice nie wyobrażają jakiegokolwiek niewierności małżeńskiej. A córka doskonale potrafi zharmonizować opozycje ojca ze swymi aspiracjami aktorskimi, których tenże ojciec nie akceptuje. Mimo to, godzi się na jej drogę życiową pod warunkiem, że będzie z tego dobry skutek. Skutek jest więcej niż dobry. Córka uzyskuje najwyższą ocenę jako aktorka. Życie niesie następny naturalny problem jakim jest małżeństwo córki.

Kandydat na męża prezentuje się wspaniale. Córka go akceptuje. Matka natomiast ma zastrzeżenia i wypowiada je nad wyraz odważnie i niekonwencjonalnie. Odmawia zgody na to małżeństwo. Nowoczesny widz powinien się zatrzęść, zakląć lub rozbić ekran. Córka zaś powinna zalać się łzami, zwymyślać matkę lub przynajmniej powiedzieć, że jest już pełnoletnia i samodzielna. Tymczasem argument zawarty w podtekście jej słów do przyszłego zięcia - czy dotrzyma wiary jej córce, skoro ma już poza sobą dwa "nieudane" małżeństwa - córka podziela.

Kandydat, ze swoją niewątpliwą atrakcyjnością, pozostaje sam. I wów-

Na szczęście odpowiedź jest w zasięgu wzroku, w zasięgu pamięci. Nasi rodzice, krewni, bliscy lub po prostu poprzednicy, właśnie według opisanych wzorów realizowali swe kariery życiowe, swe młodzieńcze aspiracje i swoje małżeństwa. W Polsce do pierwszego stycznia 1946 roku, w zakresie matrymonialnym obowiązywało prawo kanoniczne, według którego małżeństwo było dożgonne. Rozwodów nie było. A gdy małżeństwo stało się nie do zniesienia, pozostawało w takiej ucieleśnionej nieznośności, jako ostrzeżenie. Każdy, kto małżeństwo zawierał, musiał na pierwszym miejscu wziąć za nie odpowiedzialność. Gdy zaś z powodu młodego wieku kandydat na męża lub żonę nie był w stanie przewidywać przyszłości małżeńskiej, przewidywali ją za niego lub za nią jej rodzice, krewni, bliscy. Tak u nas w Polsce było. To nie jest fantazja. Życie ułożone w ten sposób dyktowało styl, według którego życie musiało płynąć "nolens volens".

Gdy w 1945 roku prawo kanoniczne zostało zamienione na prawo osobowe (ustawa poprzedzająca kodeks rodzinny) małżeństwo poddano temuż nowemu prawu. Czyli, jak pisał niegdyś Ignacy Krasicki w wierszu "Świat zepsuty", że "można szaleć młodzieży, można starym zwodzić, można się na czas żenić, można i rozwodzić". Nowoczesność w takiej właśnie postaci wkracza do naszego życia i dziś muszę do-

skiej i jej dożgonności. Wszelkie zmiany, były i są ogromnie kosztowne. Amerykanie swoje niezmiernie bogactwo zawdzięczają właśnie temu, że byli to przezwyciężeni purytanie. Czystość obyczajów i prohibicja zadecydowały o ich materialnej potędze. A obecnie proces przeciwko prezydentowi, wydaje się tę tezę potwierdzać. Wprawdzie nam wiernym oglądaczom setek amerykańskich filmów, ukazujących swobodę ich obecnych obyczajów, proces ten wygląda dość sztucznie. Niemniej purytańska obyczajowość ma w tym incydencie coś z renesansu. No i ten film o Grace Kelly, wydaje się, ów renesans obyczajowości purytańskiej, potwierdzać.

Aktualnie idziemy do Unii Europejskiej. Nie ludźmy się, że tam czekają na nas z otwartymi ramionami. Bądźmy raczej przygotowani na jawne lub dobrze ukryte upokorzenia z racji naszego, dość niskiego materialnego statusu. To nie te czasy, gdy na Zachodzie tęskno było za nami. Jest taka piosenka, która opisuje burzę na morzu, w której tonie statek załadowany zbożem z Gdańska z Polski. Załoga ginie i ładunek tonie. A refren piosenki brzmi: "Próżno czekali kupcowie w Hull na polską pszenicę z kujawskich pól".

Dlatego właśnie przynajmniej ta świadomość, że nigdy nie hołdowaliśmy moralnej byle - jakości, powinna nam pomóc w integracji w Europie i całą za-

MAKUCH RZEPAKOWY

- wysokoenergetyczny komponent do pasz w ciągłej sprzedaży /uzem i workowany/

- atrakcyjne ceny
- wysoka jakość
- dogodne warunki płatności

EGRP A. OCHMAN I SYN s.c.
Nosów, gm. Leśna Podl.
tel./fax 345-02-68, 345-00-80

CZĘŚCI ZAMIENNE

- autobusy
- samochody ciężarowe
  - VOLVO
  - IVECO
- naczepy
- ogrzewania samochodowe

NAPRAWY

- autobusy
- samochody ciężarowe - n-py

BADANIA TECHNICZNE

- autobusy, sam. ciężarowe
- przewozy międzynarodowe
- ładunki niebezpieczne

SERVIS OGUMIENIA

BADANIA PSYCHOTECHNICZNE KIEROWCÓW

P.PKS Biała Podlaska
ul. Sidorska 54, tel. 342-50-53

Zapraszamy do punktu przyjęć ogłoszeń zamieszczanych w tygodniku

STOWO PODLASKA

ŁOSICE
ul. Narutowicza 2B

"AND-ROM" /katalogiaria - serw/

W CIĄGŁEJ SPRZEDAŻY
NAJTAŃSZE GRZEJNIKI „PURMO”

RAPID

WSZYSTKIE MOCE

Zapraszamy

Biała Podlaska, ul. Prosta 7, tel. 343 84 48 ul. Sidorska 2F, tel. 342 50 36

Zapraszamy do punktu przyjęć ogłoszeń zamieszczanych w tygodniku

STOWO PODLASKA

RADZYŃ PODLASKI Sklep "AKANT" Rynek Hała (Dworzec PKS)

Korzystając z LUX taksówki
oszczędzasz złotówki!

CAŁA DOBĘ
Lux Taxi
Biała Podlaska

342 11 11

NIE PŁAĆ WIĘCEJ NIŻ MUSISZ, DZWONISZ I JUŻ NIE CZEKASZ
ZAKUPY NA TELEFON * PUNKTUALNIE * BEZPIECZNIE
PIEŚ?! NIE RYZYKUJ, ODPROWADZIMY SAMOCHÓD ZA CIEBIE

POLONIA S.A.

Zakład Ubezpieczeń i Reasekuracji „POLONIA” S.A.
Przedstawicielstwo w Białej Podlaskiej

SZUKASZ PRACY

ZADZWOŃ - 342-57-80

ZARÓBEK NIEOGRANICZONY